



REPUBLIKA HRVATSKA  
DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO REPUBLIKE HRVATSKE  
Etičko povjerenstvo  
Zagreb, Gajeva 30a

Broj: [REDACTED]  
Zagreb, 16. studenog 2020.  
IJ/SA

DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO REPUBLIKE HRVATSKE  
n/r Glavne državne odvjetnice Republike Hrvatske Zlate Hrvoj-Šipek

ZAGREB

Na broj: [REDACTED]

PREDMET: Zahtjev za davanjem mišljenja o usklađenosti ponašanja državnoodvjetničkog dužnosnika [REDACTED] te svih državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika u vezi članstva u udruzi [REDACTED] i drugim udrugama, s Etičkim kodeksom državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika

Poštovana,

Etičko povjerenstvo je zaprimilo zahtjev Glavne državne odvjetnice Republike Hrvatske, a povodom razrješenja [REDACTED] sada [REDACTED] [REDACTED], od dužnosti [REDACTED] na njegov zahtjev jer je prešutio da je član udruge [REDACTED], da sukladno članku 118. Zakona o državnom odvjetništvu dade svoje mišljenje odnosno donese smjernice i dade tumačenje je li članstvo u udruzi [REDACTED] ili nekim drugim udrugama u suprotnosti s načelima Etičkog kodeksa državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika, temeljeći svoj zahtjev sadržajem članka IV Temeljnih načela [REDACTED] kao jedne od više [REDACTED] udruge, a kojim je propisano da "[REDACTED] ne smije onoga tko nije [REDACTED] upoznati s Ritualima, znakovima i običajima koji služe međusobnom prepoznavanju, ne smije otkriti članove ili kandidate za [REDACTED] i uopće sve unutarnje stvari [REDACTED]".

Etičko povjerenstvo je također prije ovog zahtjeva zaprimilo na nadležno postupanje od Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa predstavku

političke stranke [REDACTED] podnesenu istom Povjerenstvu kao prijavu za odlučivanje o sukobu interesa protiv bivšeg [REDACTED] [REDACTED] jer da nije u imovinskoj kartici naveo da je član [REDACTED] udruge, te je povodom iste, kao i brojnih javno dostupnih informacija i objava vezano za njegovo članstvo u [REDACTED] [REDACTED], zatražilo njegovo pisano očitovanje.

Za potrebe davanja mišljenja Etičko povjerenstvo je od Ureda državne uprave Grada Zagreba pribavilo i izvršilo uvid u predmet registracije udruge [REDACTED] [REDACTED] (preslika zbirke isprava) sastavni dio kojeg je statut udruge [REDACTED] [REDACTED] i statuti pripojenih im [REDACTED] [REDACTED] udruge [REDACTED] [REDACTED] i [REDACTED] [REDACTED]. Udruga [REDACTED] je na traženje Povjerenstva odbila dostaviti unutarnje akte udruge koji sadrže temeljna načela slobodnog zidarstva i kojima se uređuju rad, odnosi i pravila ponašanja članova udruge uz obrazloženje da ih interni propisi priječe javno iznositi i davati na uvid takve dokumente, što je oblik zaštite koja se članovima jamči pri učlanjenju. Međutim, putem interneta izvršen je uvid u [REDACTED] [REDACTED], "[REDACTED]", dokument "[REDACTED]" i tekst "[REDACTED] [REDACTED]" koja se polaže prilikom primanja novih članova u udruhu [REDACTED], koji dokumenti su slučajem postali javno dostupni, jer je prema obavijesti udruge ista bila izložena odavanju njihovih podataka na javno dostupnim mjestima.

Povjerenstvo je imalo u vidu odredbe Zakona o državnom odvjetništvu (NN-67/2018) koje reguliraju obnašanje dužnosti državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika (čl. 93.-103. Zakona) posebno odredbe čl. 94. Zakona koje propisuju da se državni odvjetnik moraju ponašati tako da ne umanje svoj ugled i ugled državnog odvjetništva i ne dovedu u sumnju svoju nepristranost, te samostalnost i neovisnost državnog odvjetništva, te odredbe čl. 26. Zakona o državnom odvjetništvu odnosno čl. 61. i čl. 76. i. Zakona o državnoodvjetničkom vijeću kojima je propisan tekst prisege koju Glavni državni odvjetnik, županijski i općinski državni odvjetnici i svi zamjenici državnih odvjetnika daju prije stupanja na dužnost a koji glasi: "Prisežem da ću se u obnašanju svoje dužnosti pridržavati Ustava, međunarodnih ugovora i zakona, skrbiti o zaštiti ljudskih prava i jednakosti svih pred zakonom, promicati vladavinu prava i ugled državnog odvjetništva te štitiiti jedinstvenost, suverenitet i pravni poredak Republike Hrvatske." Također je imalo u vidu i odredbe čl. 43. Ustava Republike Hrvatske te odredbe Zakona o udrugama. Odgovarajuće odredbe koje se odnose na obnašanje dužnosti državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika sadržavao je i raniji Zakon o državnom odvjetništvu.

Cijeneći sadržaj zahtjeva, prikupljene podatke i dokumentaciju, a tumačenjem citiranih relevantnih propisa, u svijetlu interpretacije temeljnih načela Etičkog kodeksa državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika, a rukovodeći se i smjernicama za tumačenje temeljnih etičkih i deontoloških načela iz Etičkog kodeksa koje je donijelo Etičko povjerenstvo 2014. i koje su sastavni dio 3. izdanja Etičkog kodeksa državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika tiskanog 2015., Povjerenstvo je utvrdilo slijedeće:

Ustav Republike Hrvatske u čl. 43. jamči svakom pravo na slobodu udruživanja radi zaštite njihovih probitaka ili zauzimanje za socijalna, gospodarska, politička, nacionalna, kulturna ili druga uvjerenja i ciljeve. Ni Zakon o državnom odvjetništvu, a niti Zakon o državnoodvjetničkom vijeću ni u jednoj odredbi ne

zabranjuje izrijekom državnim odvjetnicima i zamjenicima državnih odvjetnika da budu članovi i sudjeluju u radu udruga koje su registrirane pri nadležnom državnom tijelu i čiji je rad sukladan Ustavu i zakonima Republike Hrvatske, osim kada je riječ o političkim strankama.

Prema pribavljenim podacima Udruga [REDACTED] nije tajna, ista je registrirana sukladno Zakonu o udrugama i upisana u registar udruga Republike Hrvatske. Statutom, udruga kao ciljeve proklamira pozitivne vrijednosti, moralne, humane i općecivilizacijske te u formalnom smislu se ne dovodi u pitanje zakonitost njezinog postojanja i dopuštenost njezinog djelovanja. Međutim, ne samo da su podaci o članovima [REDACTED] udruga tajni nego u javnosti nije dostupno i nema podataka o tome kako [REDACTED] udruge ostvaruju svoje ciljeve odnosno i uopće podataka o njihovim konkretnim aktivnostima i djelovanju, te su u javnosti prisutne različite kontroverze i špekulacije o stvarnoj svrsi njihovog osnivanja i djelovanja odnosno sumnje u altruističnost njihovog rada, humanitarni i isključivo nematerijalni karakter djelovanja. U percepciji javnosti uopće djelovanju [REDACTED] organizacije u velikoj mjeri se pridaju negativne konotacije, uglavnom polazeći od toga da je temeljni kriterij za članstvo društveni položaj, utjecaj i moć, da je njihov rad tajan, netransparentan a pripisuje im se i vezano za određene događaje u prošlosti navodno pokušaj infiltriranja u važne državne institucije i kontrole nad tijelima javne vlasti. Iz navedenih dokumenata udruge [REDACTED] proizlazi da je ista strogo hijerarhijski organizirana, da od svojih članova zahtijeva apsolutnu odanost, rad i poslušnost njihovim internim "zakonima", šutnju i tajnost, kao temeljne obveze svakog [REDACTED], te da je njezino djelovanje obavijeno velom tajnosti.

Da bi se postalo članom [REDACTED] udruge, konkretno udruge [REDACTED], kandidat uz simboličnu ceremoniju polaže prisegu u kojoj se nalaze i slijedeće za [REDACTED] obvezujuće odredbe: "...Prisežem svojom čašću i svojom savješću...da ću šutjeti o običajima i unutaršnjim stvarima [REDACTED] i da neću ni sa kim o tome govoriti... da ću biti poslušan zakonima [REDACTED] i [REDACTED]... da ću podržavati moju [REDACTED] savjetom i djelom i da ću tajne svakog [REDACTED] čuvati kao svoje vlastite. Prisegu na [REDACTED] riječ smatrati ću svetim zavjetom."

Već na prvi pogled razvidno je da je ista u koliziji s prisegom koju polažu državnoodvjetnički dužnosnici prije stupanja na dužnost a koje se jedino i isključivo moraju pridržavati, biti joj lojalni.

Etički kodeks državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika utvrđuje načelo nepristranosti kao jedno od temeljnih načela obnašanja državnoodvjetničke dužnosti i u čl. 3. toč. 2. određuje da je državnoodvjetnički dužnosnik dužan svoju dužnost obnašati objektivno, nepristrano i neovisno... ne dopuštajući bilo kakve neprimjerene vanjske utjecaje, izbjegavajući svaku mogućnost sukoba interesa..., a prema općem pravilu ponašanja iz čl. 7. Etičkog kodeksa državnoodvjetnički dužnosnik je dužan prema strankama i svim sudionicima postupka postupati nepristrano, profesionalno, uljudno i objektivno.

Očito je da prihvatanje obveze "poslušnosti zakonima ██████" predstavlja "neprijemljivi vanjski utjecaj" u smislu čl. 3. toč. 2. Etičkog kodeksa, jer osim prisege koju polažu državnoodvjetnički dužnosnici i točka 1. članka 3. Etičkog kodeksa jasno određuje da je državnoodvjetnički dužnosnik dužan postupati isključivo "sukladno Ustavu Republike Hrvatske, međunarodnom pravu, zakonima i drugim na zakonu utemeljenim propisima...", a "██████" ne potpadaju ni pod jednu od ovdje taksativno navedenih odrednica.

S druge strane, člansko prihvaćanje odanosti i pomaganja svojoj ██████ i obveze čuvanja tajne članova ██████ dovodi državnoodvjetničkog dužnosnika u situaciju u kojoj ne može "neprijedano i objektivno" te na jednak način postupati prema svim sudionicima u postupku u slučaju da se netko od članova ██████ nađe u poziciji stranke ili sudionika u postupku, o čemu govori i čl. 7. Kodeksa, budući bi eventualno morao postupati kao da ne zna za neke (opterećujuće) činjenice ("tajne"), potencijalno važne za istog i time ga dovesti u povoljniji položaj od onih koji to nisu.

Već zbog tih razloga, članstvo bilo kojeg državnog odvjetnika ili zamjenika državnog odvjetnika u ██████ nedopustivo je sa stajališta Etičkog kodeksa, jer takvo članstvo, ne samo da krši navedene odredbe Etičkog kodeksa nego državnoodvjetničkog dužnosnika stavlja u permanentno stanje potencijalnog sukoba interesa kojeg obzirom na tajnost članstva u ██████ nije moguće kontrolirati, odnosno u cjelini dovodi državnoodvjetničkog dužnosnika u moralno nedopustivu situaciju podijeljene lojalnosti, što dovodi u pitanje njegovu profesionalnu podobnost za obavljanje državnoodvjetničke funkcije.

Neovisnost i nepristranost mora biti imperativ za svakog državnog odvjetnika, jer je isto temelj stvaranja i jačanja povjerenja javnosti u rad državnog odvjetništva kao neovisnog i samostalnog pravosudnog tijela. Ali, osim što državnoodvjetnički dužnosnici moraju postupati nepristrano, nužno je da oni dojam i sliku o svojoj nepristranosti odaju i u javnosti. Stoga je obnašanje državnoodvjetničke dužnosti jedna od etički najzahtjevnijih dužnosti, implicira vrlo visoke standarde ponašanja ne samo profesionalno, već i privatno, izvan službe jer svaki državnoodvjetnički dužnosnik mora očekivati da će njegovo ponašanje biti predmetom ocjenjivanja od učesnika u postupku, okruženja u kojem se kreće, ali i medija odnosno šire javnosti pa je neizbježno da mora trpjeti određena ograničenja koja ne postoje kod osoba koje obavljaju druge poslove. Njihovo profesionalno ponašanje ali i izvan službe mora biti takvo da ne pruža nikakvog osnova niti za samo naznaku moguće sumnje u nepristranost i zakonitost njihovog postupanja.

Državnoodvjetnički dužnosnici se zato moraju suzdržavati od obavljanja svih slobodnih aktivnosti koje bi bile u sukobu sa njihovim službenim dužnostima ili koje bi u percepciji javnosti mogle pobuditi sumnju u njihovu samostalnost, nepristranost i objektivnost i time umanjiti njihov društveni ugled i naštetiti dostojanstvu državnoodvjetničkog poziva, a time umanjiti ujedno i ugled i dostojanstvo državnog odvjetništva u cjelini, koje vrijednosti su dužni čuvati i razvijati sukladno odredbama čl. 94. Zakona o državnom odvjetništvu, te načelu dostojanstva iz čl. 4. toč. 2. Etičkog kodeksa.

Iako gramatičkim tumačenjem odredbe čl. 99. st. 3. Zakona o državnom odvjetništvu koja zabranjuje državnim odvjetnicima i zamjenicima državnih odvjetnika obavljati drugu službu ili posao koji bi mogli utjecati na njihovu samostalnost i nepristranost ili bi umanjili njihov društveni ugled ili su inače nespojivi s obnašanjem državnoodvjetničke dužnosti, aktivnosti i djelovanje u bilo kojoj udruzi ne bi predstavljalo "službu ili posao", smislenim tumačenjem te odredbe, a u svjetlu etičkih načela, državnoodvjetnički dužnosnici ne smiju biti članovi i djelovati ni u bilo kojoj udruzi ukoliko bi njihova pripadnost i djelovanje u istoj mogla dovesti do ovih posljedica o kojima govori čl. 99. st. 3. Zakona o državnom odvjetništvu. Državnoodvjetnički dužnosnici se zato moraju kloniti od pristupanja udruzi čiji rad je netransparentan, u čijem djelovanju ima naznaka diskriminatornih obilježja, profitnih ili prikrivenih profitabilnih motiva, a posebno tajnim ili onim udrugama čije stvarno djelovanje, način rada i unutarnji odnosi nisu dostupni javnosti, koje nameću članovima jaku hijerarhijsku i međusobnu povezanost i odanost, te čije djelovanje se uopće u javnosti ocjenjuje kao moralno dvojbeno, kao što je to slučaj s [REDACTED] udrugama, pa članstvo državnoodvjetničkog dužnosnika u takvim udrugama, koje dovodi u pitanje njegov integritet i koje je nespojivo s obnašanjem državnoodvjetničke dužnosti, ujedno narušava njegov ugled i dostojanstvo državnoodvjetničkog poziva, a time i ugled i dostojanstvo cijelog državnog odvjetništva.

Naposljetku, načela koja uređuju organizaciju i funkcioniranje državnog odvjetništva odnosno jedinstvenost državnog odvjetništva kao pravosudnog tijela nužno povlače i zahtijevaju visoku razinu lojalnosti državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika. To pored već navedenog, podrazumijeva i da se svaki državni odvjetnik i zamjenik državnog odvjetnika dužan držati pravila poštenja, iskrenosti i otvorenosti u odnosima prema njima hijerarhijski nadređenim i podređenim državnim odvjetnicima i zamjenicima državnih odvjetnika te drugim državnoodvjetničkim dužnosnicima.

Zbog toga se, iako ni Zakon o državnom odvjetništvu izrijeком ne traži od državnih odvjetnika ili zamjenika državnih odvjetnika pa niti Zakon o državnoodvjetničkom vijeću koji regulira pitanje njihove imovinske kartice, da prijavi ili eventualno traži i odobrenje za pristupanje i članstvo u bilo kojoj udruzi, smislenim tumačenjem odredbe čl. 102. st. 1. i 2. Zakona o državnom odvjetništvu a upravo slijedom načela lojalnosti iz čl. 3. toč. 4. Etičkog kodeksa očekuje se od državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika da učine transparentnim svoje aktivnosti izvan službe pa tako i svoje članstvo i djelovanje u različitim udrugama i drugim oblicima udruživanja, humanitarnim, neprofitnim, sportskim, strukovnim i dr., da obavijeste o tome svoje nadređene im, državne odvjetnike odnosno i više državne odvjetnike odnosno odgovarajuće tijelo. To pogotovo, ukoliko se radi o udrugama zbog čijeg programa i stvarnog djelovanja koje se u javnosti ocjenjuje ili može ocijeniti kao moralno dvojbeno, može i članstvo i djelovanje državnih odvjetnika ili zamjenika državnih odvjetnika u istima s etičkog aspekta biti rizično za njihov profesionalni i osobni integritet, dovesti im u pitanje ugled a time i ugled državnog odvjetništva kao jedinstvenog pravosudnog tijela.

Pripadnost [REDACTED] udrugama i njihovo djelovanje je međutim tajna, na koju se članovi tih udruga svojom prisegom obvezuju pa se

državni odvjetnik ili zamjenik državnog odvjetnika koji je član [REDACTED] udruge dovodi u situaciju da to mora prikriti i time postupiti suprotno etičkom načelu lojalnosti.

Slijedom izloženog, Etičko povjerenstvo je na sjednici održanoj 12. listopada 2020. jednoglasno donijelo, te pozivom na odredbe čl. 118. Zakona o državnom odvjetništvu i čl. 17. i 18. Poslovnika o radu Etičkog povjerenstva daje slijedeće

#### MIŠLJENJE

Članstvo u udrugama [REDACTED] u suprotnosti je s načelom nepristranosti, načelom dostojanstva i načelom lojalnosti Etičkog kodeksa državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika i nespojivo je s obnašanjem dužnosti državnog odvjetnika ili zamjenika državnog odvjetnika.

S poštovanjem,

PREDSJEDNICA ETIČKOG POVJERENSTVA  
ZAMJENICA GLAVNE DRŽAVNE ODVJETNICE  
REPUBLIKE HRVATSKE

Inka Jurišić

Dostaviti:

1. Glavna državna odvjetnica Republike Hrvatske Zlata Hrvoj-Šipek
2. [REDACTED]
3. mrežna stranica DORH-a
4. u spis